

УДК 78.27

Ірина Довгалюк

## ШТРИХИ ДО ІСТОРІЇ ВЗАЄМИН ВАСИЛЯ БАРВІНСЬКОГО ТА СЕВЕРИНА САПРУНА-МОЛОДШОГО

*Уперше проаналізовано творчі взаємини видатного композитора, педагога, піаніста, організатора музичного життя Василя Барвінського та його учня – піаніста, композитора, педагога Северина Сапруна-молодшого. На тлі біографії останнього прослідковано взаємини мистців, їхня співпраця, яка була не надто тривалою, проте доволі знаковою. У приватному архіві С. Сапруна у Буенос-Айресі зберігся фортепіанний концерт В. Барвінського.*

**Ключові слова:** Василь Барвінський, Северин Сапрун-молодший, Едіт Сапрун, галицька фортепіанна школа, українські мистці в еміграції, фортепіанний концерт.

Сьогодні ми врешті хоч помалу, все ж намагаємось повернути нашій, а відтак і світовій музичній культурі незаслужено забуті імена, віддати належну шану здобуткам замовчуваних мистців трагічного для нашої історії періоду – середини ХХ століття. Одним із таких яскравих представників того часу був Василь Барвінський, творчість і доробок якого не перестає захоплювати та дивувати. Подібна доля спіткала й інших його талановитих сучасників. Їх у різний спосіб ліквідовувала радянська смертоносна система: когось фізично, когось морально, хтось був змушений покинути рідну землю і намагатись вижити на чужині.

Серед плеяди сумної долі сучасників Василя Барвінського був і Северин Сапрун (1922, Дрогобич, Україна – 1977, Ліндгерст, США) – композитор, педагог, знаний радше як Северин Сапрун-молодший, або, як сам він себе називав – Сапрун-юніор. Таке уточнення використовували для того, щоби відрізнити його від батька – о. Северина Сапруна (1898–1950) – відомого в Галичині та за її межами священика, капелана, диригента, педагога, композитора, музично-громадського діяча, засновника та директора філії Львівського Вищого музичного інституту ім. Миколи Лисенка в Дрогобичі та Бориславі, організатора і керівника Інституту Народної Творчості у Львові, засновника та головного редактора часопису “Боян”, ініціатора багатьох інших важливих для музичного життя Галичини проєктів [1; 15].

Довший час про Сапрунів, як і про Василя Барвінського, не лише мало що писали у науковій літературі, про них заборонено було навіть згадувати. В останні десятиліття ситуація дещо змінилася, стало з’являтися щораз більше праць, присвячених доробку “забутих” краян, у тому числі й Сапрунів [2; 7–10; 14–18]. Проте, незважаючи на низку ґрунтовних досліджень, залишилося ще чимало нез’ясованого, зокрема і питання творчих взаємини мистців: з ким товаришували, у кого вчилися, з ким співпрацювали, кому передали здобуті знання та досвід. Адже нерідко такі, навіть і фрагментарні відомості, допомагають глибше зрозуміти й оцінити їх діяльність і творчу спадщину.

Кілька разів у творчих біографіях Василя Барвінського та Северина Сапруна-молодшого перетиналися життєві стежки. Їхні контакти, можливо, були і не надто довготривалими та плідними, однак доволі знаковими і до певної міри доленосними та й додають окремі важливі деталі до їх біографій. Отож, кілька штрихів до творчих



Северин Сапрун-  
молодший.  
1950-ті роки.

взаємин двох мистців у контексті життєпису Северина Сапруна-молодшого, як, наразі, менш відомого і ще належно не вивченого та оціненого.

Народився Северин Сапрун-молодший 1 червня 1922 року в м. Дрогобичі (нині Львівської області). Зважаючи на особливості багатогранної мистецької діяльності його батька о. С. Сапруна, в домі завше звучала музика. Тож не дивно, що вже у чотирирічному віці розпочалося знайомство малого Северина з фортепіано. Перші уроки гри на інструменті він отримав від своїх батьків. Згодом науку продовжив у кращого тоді в Дрогобичі вчителя, сліпого піаніста та композитора Еміля Шаліти.

Сапрун-молодший мав від природи неабиякі музичні здібності, а щоденна праця по 5–6 годин, інколи і зі сльозами (за його фортепіанними вправами, часто і з тріпачкою в руках, пильно слідувала мама – Анна Сапрун, з священичої родини Полянських) дала свої результати.

Він доволі швидко завоював репутацію піаніста-вундеркінда, викликаючи своєю грою незмінне захоплення музичної спільноти. У січні 1932 року юний піаніст виступив у містечку Борислав (нині Львівської області) у ролі гостя в звітному концерті учнів місцевої викладачки Н. Кулицької. У повідомленні про той концерт, надрукованому у газеті “Діло”, писалось: “Сенсацією вечора був гостинний виступ молоденького (бо 9-літнього) піаніста С. Сапруна (ученика проф. Шаліта з Дрогобича), якого гра викликала щирий подив” [5].

Власне сольна кар’єра Северина Сапруна як піаніста розпочалася 1934 року, коли в 11-річному віці він дав свій перший концерт у Перемишлі. Не забарилася і рецензія на цю подію, у якій її автор із захопленням писав: “Северко Сапрун із Дрогобича дав українському громадянству концерт гри на фортепіані. А треба вам знати, дорогі читачі, що малий Северко – це гордощі нашої музики... Не диво, що в Перемишлі стягнув він майже все українське громадянство на свій концерт. Коли ж він своїми дрібненькими пальчиками почав відігравати архітвори всесвітньої музики – оплескам не було кінця” [6, с. 154].

Цього ж, 1934, року хлопець став лауреатом Всепольського конкурсу юних піаністів у Варшаві. Він також чимало виступав у різних містах Галичини, його гра звучала і по радіо [11]. Борис Кудрик в одній із своїх рецензій, даючи високу оцінку концертним виступам Северина, відзначав, зокрема, таке: “На свій молоденький вік – стверджую це не вперше – володіє наш піаніст просто подиву гідним засобом техніки в дусі найкращих новітніх методів” [3]. Б. Кудрик спостеріг і феноменальну музичну пам’ять, і технічну впевненість юного виконавця, відзначаючи у грі юного Северина “справжню італійсько-співочу ніжність фіорітур та впевненість” [3].

У репертуарі С. Сапруна-молодшого тих років – “Варіації” Людвіга ван Бетовена, “Фантазія ре мінор” і “Соната до мінор” Вольфганга Амадея Моцарта, “Прелюдія” із Сюїти соль мінор Йогана Себастьяна Баха, “Експромт Ля-бемоль мажор” Франса Шуберта.

Для здобуття середньої музичної освіти у 1936 році Северин Сапрун вступив до Дрогобицької філії Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка. Його поступ у набутті фортепіанної майстерності не переставав вражати. На успіхи юного піаніста звернув увагу і Василь Барвінський. У документі за його підписом так було оцінено здобутки молодого музиканта у першому півріччі 1936/1937 шкільного року: “спосібність – визначна, фортепіано – дуже добрий, сольфеджіо – дуже добрий” [15, с. 151].

Восени 1940 року Северин Сапрун продовжив незакінчену середню спеціальну освіту на першому підготовчому фортепіанному курсі Львівської державної консерваторії у класі Галини Левицької. Проте вже наступного, 1941, року він вчиться у Київській державній консерваторії в класі проф. Абрама Луфера. За неперевіреними даними С. Сапрун виїжджав на навчання і у Варшаву [18, с. 43]. З початком на українських землях війни С. Сапрун повернувся до Львова та продовжив фортепіанні студії у Галини Левицької, у якої, окрім всього, користався інструментом для своїх фортепіанних вправ.



Северин Сапрун-молодший за фортепіано. Кінець 1940-х.

Наразі немає точної дати, але відомо, що у цей період Северин Сапрун здобував фортепіанну освіту й у класі Василя Барвінського. Маєстро, як один з фундаторів галицької фортепіанної школи, мав величезний вплив на становлення багатьох видатних піаністів і педагогів. Його вихованцями були Роман Савицький, Дарія Гординська-Каранович, Марія Крушельницька, Олег Криштальський, Марія Крих-Угляр, Олександра Процишин-П'ясецька, Всеволод Климків, Дарія Личковська, Галина-Олена Созанська та багато інших [14, с. 25]. Серед когорти таких непересічних піаністів був і С. Сапрун.

Можна здогадуватися, що Северин-молодший не випадково потрапив у клас відомого педагога. Його батько о. С. Сапрун був добре знайомим з маєстро. Їх дороги перетиналися неодноразово: і у рамках праці у ВМІ ім. М. Лисенка та СУПРОМі, і під час обговорення на шпальтах галицької преси проблем хорового руху в Галичині

тощо. Від свого вчителя С. Сапрун-молодший отримав не лише добру піаністичну школу, а й, правдоподібно, заохочення до композиції. Неабиякий вплив на молодого музиканта мали імпресіоністичні твори вчителя. Та й В. Барвінський, вочевидь, відносився до свого талановитого вихованця по особливому. За словами учениці маестро – Калини Чічки-Андрієнко, він якось назвав Северина своїм найкращим учнем [15, с. 216].

У цей період С. Сапрун багато виступав: давав сольні концерти, акомпанував вокалістам-солістам і хоровим колективам. Серед таких концертів, наприклад, виступ у Львові тенора мюнхенської опери Ореста Руснака, вечір, присвячений пам'яті Д. Січинського (січень, 1942), де піаніст виступив як концертмейстер львівського “Бояну” [8]. Молодь була в захопленні і від фортепіанних імпровізацій С. Северина та модних шлягерів, які він, за згадками Лариси Крушельницької, доньки Галини Левицької, грав, коли того не чули його імениті професори [15, с. 152].

Наступ радянських військ став однією з головних причин виїзду Северина на навчання до Віденської музичної академії, де він впродовж двох навчальних років (1943–1945) студіював фортепіанну гру у відомих педагогів Ф. Вірера та Бруно Зайдльгофера.

Однак Віднем еміграція С. Сапруна не обмежилася. Проблеми з отриманням австрійського громадянства змусили його переїхати до Парижа. У вересні 1947 року С. Сапрун одружився з талановитою австрійською співачкою, лауреаткою низки міжнародних конкурсів Едіт Гольцер (22.05.1924, Відень – 12.12.2012, Бад-Ішль, Австрія), з якою познайомився ще під час навчання у Відні. Донька доктора юриспруденції і політичних наук Йозефа Гольцера, Едіт навчалася на вокальному факультеті Віденської Музичної академії. Після одруження вона переїхала до Парижа, де продовжила студії у Паризькій національній консерваторії. Та ненадовго. Вже у травні 1948 року молоде подружжя емігрувало в Аргентину, куди виїхали їх родичі з родинами та друзі. Северин дуже боявся наступу на Європу більшовиків.

У Буенос-Айресі Едіт та Северин Сапруни поринули у вир тамтешнього музичного життя. Вони самі організовували концерти, брали участь у концертах, влаштованих їхніми друзями. Северин грав сольні концерти та багато акомпанував. У репертуарі піаніста були твори як композиторів-класиків – Й. С. Баха, В. Моцарта, Ф. Ліста, Ф. Шуберта, так і українських авторів – М. Лисенка, Б. Лятошинського, С. Людкевича, В. Косенка, Н. Нижанківського, М. Колесси, А. Штогаренка. У його виконанні часто звучали й композиції В. Барвінського. Своєю концертною діяльністю він рекламував творчість вчителя на далекому континенті.



Едіт та Северин Сапруни.  
1950-ті роки

З інших, вартих уваги ініціатив С. Сапруна того періоду – заснування дитячої (а згодом і “дорослої”) музичної школи, організація шкільних концертів, “Концерту вояцької пісні”. Він і надалі продовжував займатися композиторською працею, розпочатою ще в Україні.

Багато концертувала й Едіт Сапрун. Окрім європейської класики, вона часто виконувала твори українських композиторів, обробки українських народних пісень. Не володіючи мовою, Едіт без помилок співала українські тексти, тонко відчувала український мелос. Її сценічний образ вдало довершувала вишита її свекрухою, Анною Сапрун, сукня. Незмінним концертмейстером Едіт завжди був Северин. Серед її “українського” репертуару – твори Василя Барвінського, Нестора Нижанківського, Станіслава Людкевича, Бориса Лятошинського, Андрія Штогаренка. Співала Едіт і спеціально написані для неї Северином композиції: “Люблю, люблю” (на слова Олександра Олеся), “Місяць” (на слова Юрія Тиса).

У п'ятдесятих роках в Аргентині українські пісні у виконанні Едіт Сапрун з фортепіанним супроводом Северина були записані на платівках. Це композиції авторства Василя Барвінського “Ой, поля, ви поля” на слова Олександра Кониського та його ж обробка народної колискової “Ой ходить сон”, твори Северина Сапруна “Люблю, люблю”, Бориса Лятошинського “Ой, у полі тихий вітер”, Нестора Нижанківського “Засумуй, трембіто”, обробка української народної пісні “Якби мене черевики” А. Штогаренка. Незважаючи на трохи затертий часом фонозапис, ліричне сопрано Едіт вражає м'якістю та глибиною. Співаючи, вона ніби проживає кожну пісню. Недаремно ще її сучасники відзначали унікальний голос вокалістки, “знаменито поставлені та кристалево чисті високі тони” [5], її підхід до виконання творів.



“Едді Сапрун – це співачка, якої найвищим імперативом є музика як така. Едді свідомо того, що її голос тільки засіб, а ціль її, як кожного правдивого мистця – поглибити всі таємниці внутрішнього світу музики, щоб передати їх зовнішньому світові ... Тому не дивуємось, що складаючи програму, не прийде їй навіть на думку робити будь-які поступки на користь свого голосу та публіки. Тобто блиснути перш за все голосом та показати його з найкращого боку, або легшою, зате більш ефектною програмою притягнути більше число слухачів” [4].

Високої оцінки заслуговує і гра С. Сапруна. За словами Олександри Німілович, дослідниці фортепіанного доробку Сапруна-молодшого, “досконала техніка піаніста дає йому змогу не тільки бездоганно і витончено заграли всі вигини фігурації, а й надати звуковій тканині перспективи, багатоплановості, розкрити темброву розмаїтість, насиченість, глибину звучання інструмента. Одночасно складаючи нерозривне ціле вокальної і фортепіанної партії, що, взаємодоповнюючись, створюють враження єдності. Ця творча робота була великим здобутком в умовах еміграції та

відігравала неоціненну роль у справі популяризації кращих зразків української вокальної музики” [8].

У серпні 1955 року Едіт з донькою Лідою повернулася в Австрію. Згодом виїхав з Аргентини до США, де мешкав до кінця життя, і Северин Сапрун.

Після смерті Василя Барвінського та Северина Сапруна стежки двох мистців знову перетнулися. Саме у приватному архіві С. Сапруна-молодшого, який він, переїхавши до Нью Йорка, залишив у Буенос-Айресі у свого доброго знайомого Гедіні-Сікорського “до кращих часів” (вочевидь плануючи повернутися), 1993 року було віднайдено довгі роки шуканий фа-мінорний фортепіанний концерт Василя Барвінського. Це була величезна подія у музичному світі України. Через рік Марія Крушельницька – вихованка В. Барвінського – виконала твір на сцені Львівської філармонії.

Концерт В. Барвінського, який мистець писав впродовж двадцяти років, вперше прозвучав 5 березня 1939 року у приміщенні тогочасного кінотеатру “Атлантик” (нині це Національний академічний український драматичний театр ім. Марії Заньковецької.). Солістом був його вихованець, відомий піаніст Роман Савицький, оркестром диригував Микола Колесса. До прем’єри готувалися ґрунтовно. В. Барвінський навіть передбачив можливу заміну Р. Савицькому. Така честь випала також його учениці – Володимирі Кисілевській. Для цього була виготовлена ще одна рукописна копія фортепіанної партії, яку вона й залишила у себе. В травні 1944 року, вирушаючи в евакуацію, серед інших речей В. Кисілевська взяла з собою і ноти концерту. В Австрії В. Кисілевська зустріла о. Северина Сапруна, якого знала ще зі Львова. Не надіючись, що їй вдасться в тих умовах концертувати, вона передала ноти його сину – Северину-молодшому. Дальше їхні шляхи розійшлися, а концерт помандрував разом з С. Сапруном в Буенос-Айрес.

Правдоподібно, С. Сапрун також міг грати фортепіанний концерт В. Барвінського. Як згадувалося, В. Барвінський вважав С. Сапруна своїм чи не найкращим учнем, тож міг доручити і йому вивчити концерт. Можливо, не випадково, знаючи непересічний піаністичний дар С. Сапруна, саме йому передала ноти В. Кисілевська.

Аргентинський архів Северина Сапруна, де був віднайдений клавір концерту В. Барвінського, 1999 року, завдяки старанням мого батька Сергія Шнерха (племянника о. С. Сапруна) та Едіт Сапрун, яка на той час проживала в Австрії, був пересланий в Україну<sup>1</sup>.

Аналіз документів збереженого архіву дає змогу дізнатися, як і чим жили Сапруни в Аргентині. Здобута інформація фактично перегукується із тими відомостями про концертну діяльність подружжя Сапрунів, які можна почерпнути з інших джерел: газетних статей, афіш, споминів тощо. Здебільшого в архіві міститься нотна та музикознавча література. Відомо, що о. Северин Сапрун, хоч і був проти еміграції сина у далеку Аргентину, власноруч уклав йому музичну бібліотеку, відібравши те, що мало, на його думку, допомогти сину та його дружині налагодити професійне життя на чужині [15, с. 178]. Можливо, дещо з нот було придбано і в Аргентині.

---

<sup>1</sup> Сьогодні архів Северина Сапруна-молодшого зберігається у Львові, у родинному архіві Ірини Довгалюк.

Збірка складається з рукописів і друкованих видань. Рукописна частина включає фортепіанні та вокальні твори. Належить відзначити, що серед фортепіанних були і композиції Василя Барвінського, зокрема “Марш” та ксерокопія рукопису клавiру вже згаданого фортепіанного концерту. Тут зберігся також рукопис Фортепіанного концерту ля мiнор Станiслава Людкевича та Етюдi мi мiнор Вiктора Косенка.

Серед рукописiв вокальних творiв також були композицiї Василя Барвінського. Зокрема, це обробка української народної пiснi “Колискова (Ой ходить сон)”, солоспiв “Ой поля, ви, поля” на слова Олександра Кониського (фрагмент). Серед солоспiвiв iнших авторiв – твори Тараса Микити (“Мак”, сл. С. Гарiлла), Василя Безкоровайного (“Портрет”, сл. М. Левицького), Григорiя Алчевського (“Душа – це конвалія нiжна”, сл. Хр. Алчевської), Якова Степового (“Утоптала стежечку”, сл. Т. Шевченка), Ярослава Лопатинського (“Журба”, сл. П. Марiєнка; “Хмари”, сл. М. Вороного), Миколи Лисенка (“Айстри”, сл. О. Олеся), опрацювання стрiлецької пiснi Нестора Нижанківського (“Як стрiльцi”, сл. i муз. Р. Купчинського), а також обробки народних пiсень Льва Ревуцького (“Червона ружа трояка”, “Їхав козак на вiйноньку”), Бориса Лятошинського (“Ой у полi вiтер вiє”), Миколи Леонтовича (“Пiшов милий”, “Ой ти знав”), Григорiя Верьовки (“I шумить, i гуде”).

Нам вдалося iдентифiкувати рукописи, причому у кількох списках, творiв самого Северина Сапруна. Це, насамперед, солоспiви для сопрано “Мiсяць” на слова Юрiя Тиса та “Люблю, люблю” на слова Олександра Олеся. На тексти останнього С. Сапрун написав i двi композицiї для баритона “Обiт” i “Ти зовсiм мене не кохала”. Окрiм того, мистець скомпонував варiант фортепіанного супроводу до романсiв Дениса Сiчинського “Пiсне моя” (сл. І. Франка) та “Не спiвайте менi сеї пiснi” (сл. Лесi Українки), об’єднавши їх у цикл пiд назвою “Менi Сiчинський приснився”. Серед рукописiв були також обробки пiсень для дитячого хору “Журавель”, “Ой хто, хто Миколая любить” “Вiнок для Марiї” (сл. О. Сиротинської).

На прохання свого батька С. Сапрун зробив також опрацювання для голосу з фортепіано його пiснi для хору “Пiд Бродами зацвiли маки”, яка також є в архiвi. Серед рукописiв зберігся i твiр для фортепіано “Impromptu”, написаний С. Сапруном ще у студентські роки. Всi вiднайденi композицiї С. Сапруна-молодшого сьогодні вже опублiкованi [12; 13].

У архiвi С. Сапруна мiстяться i хоровi твори. Це обробка Миколи Колесси стрiлецької пiснi Левка Лепкого “Гей, видно село”, хор Фiларета Колесси “Було колись” (сл. Т. Шевченка).

Звiсно, як i у кожному подiбному архiвi, тут знаходиться низка наразi неiдентифiкованих рукописних фрагментiв нотних текстiв, рiзних чернеток, написаних переважно оливцем тощо.

Окрема частина архiву – друкованi ноти. Здебiльшого це твори, якi виконували С. Сапрун та його дружина, або ж використовували у рiзних своїх проєктах. Тут знову ж маємо твори Василя Барвінського: “Любов. Фортепіанний цикл у трьох частинах. І. Самота, ІІ. Серенада, ІІІ. Бiль – Бiй – Побiда любови”, виданий 1925 року в Нью-Йорку; фрагмент нот: “Пiсня. Серенада. Імпровiзацiя” (1911). Серед iншого – фортепіанні твори Станiслава Людкевича (“Баркарола”, “Заколисна пiсня”, “Пiсня до схiд сонця”), Миколи Лисенка (“Гавот”, “Рапсодiя” № 2), Якова Степового (“Imprompt”, “Мiнiатюри”), Вiктора Косенка (“Ноктюрн-фантазiя”, “11 етюдiв

у формі старовинного танцю”), 27 етюдів Шопена, “Прелюдія, хорал і фуга” Цезара Франка, твори Ференца Ліста.

Архівна збірка С. Сапруна містить також велику колекцію нот (переважно для хору) з бібліотеки Інституту народної творчості та товариства “Просвіта” у Львові, різні інші видання, як, скажімо, клавір опери Миколи Лисенка “Утоплена”, збірник “Волинські народні пісні на мішаний хор” (Рівне, 1937) та “Вулиця” Філарета Колесси, “В дорогу. Пластовий співаник” (1949), збірник “Українські гімни”, вокальні й інструментальні композиції Пилипа Козицького тощо. Цікаво, що у бібліотеці Сапрунів зберігся збірник “Українські народні колискові пісні”, виданий 1939 року Академією наук України, в якому було опубліковано кілька варіантів колискової “Ой ходить сон”, один з яких ліг в основу обробки В. Барвінського, яку й виконувала Едіт.

В архіві є також невелика збірка музикознавчої літератури. Зокрема, це “Історія української музики” Миколи Грінченка (Київ, 1922), праці Вальтера Бімеля “Юрій Фіала та проблеми сучасної музики” (Бельгія, 1948) з автографом українського композитора Ю. Фіала; Ігоря Белзи “Моцарт” (Київ, 1941, Політвидав при ЦК КП(б)У); Андрія Ольховського “Українська класична музика” (Київ, 1941, Політвидав при ЦК КП(б)У), у якій дуже компактно викладено історію української музики від народної до М. Леонтовича. Є й невеличка книжечка “Історія України для дітей. Часть III. Козаччина” з серії “Діточа бібліотека” (1935).

Отож, такі окремі перетини життєвих і творчих шляхів двох мистців: учителя та його учня, такі типові долі двох унікально талановитих музикантів-українців, яких не пощадила безжальна радянська нищівна машина, не дала вповні розвинути Богом дані таланти і передати наступникам свої напрацювання, знання та вміння. Якби ж інші обставини, хто зна в який результат вилася б їхня співпраця...

***Iryna Dovhaliuk. From the history of relations between Vasyl Barvinskyi and Severyn Saprun Jr.***

*Severyn Saprun Jr. (1922, Drohobych, Ukraine – 1977, Lyndhurst, USA), composer, teacher, organizer of artistic life, was among the students of the outstanding composer, teacher, and pianist Vasyl Barvinskyi. He was the son of Severin Saprun, a priest, conductor, teacher, composer, musical and public figure, well known in Halychyna and abroad.*

*S. Saprun impressed with his abilities from an early age. Already at the age of 4 he began studying the piano playing, and at the age of 9 he performed at various stages of Galicia. V. Barvinsky highly noted his performance, when S. Saprun was still a student of the Drohobych branch of the M. Lysenko Higher Musical Institute.*

*Musical education S. Saprun continued in Lviv and Kyiv conservatories. Among his teachers there was Vasyl Barvinskyi, who considered him his best disciple. S. Saprun received not only a good piano school from him, but also encouragement to the composition.*

*Emigration interrupted the piano studio of S. Saprun at V. Barvinskyi. Severyn and his wife, Austrian singer Edith, settle in Buenos Aires, where the couple carried out active concert performances. In their repertoire, besides the world classics, there were the works by Ukrainian composers, including V. Barvinskyi's compositions. Ukrainian songs performed by Edith with piano accompaniment of S. Saprun there were recorded on the recordings in the 50's in Argentina. Among others, records of V. Barvinskyi's songs were recorded.*

*After the death of V. Barvinskyi and S. Saprun, their paths crossed over again. The piano concerto of V. Barvinskyi was found in the private archive of S. Saprun in Buenos Aires.*

*Today, the archive of S. Saprun Jr. is in Lviv. The collection contains, among others, handwritten and printed notes by V. Barvinskyi.*

**Key words:** *Vasyl Barvinskyi, Severyn Saprun Junior, Galician piano school, Edith Saprun, Ukrainian artisans in exile, piano concerto.*

### Література

1. Довгалюк Ірина, Шнерх Сергій. Інститут народної творчості у Львові та культурно-освітнє життя в Галичині у 1941–1944 роках. *Записки НТШ. Праці музикознавчої комісії*. Львів, 1996. Том ССХХХІІ. С. 448–463. *Перевидання:* Шнерх Сергій, Довгалюк Ірина. Інститут народної творчості у Львові та культурно-освітнє життя в Галичині у 1941–1944 роках. *Богословіє (Bogoslovia)*. Рим (Romae), 1996. Том (vol) 60. С. (Р.) 81–107.
2. Кияновська Любов. Василь Барвінський (1888–1963). *Українська музична культура*. Тернопіль, 2000. С. 89–96.
3. Кудрик Борис. *Діло*. 1934. Ч. 82. С. 7.
4. Лагодинський Г. Концерт Едді Сапрун. *Овид*. Буенос Айрес, 1952. Ч. 10.
5. Мельоман. З концертової сали. *Діло*. 1932. Ч. 26. С. 6.
6. Многонадійний талант. *Наш приятель*. Львів, 1934. С. 154.
7. Назар-Шевчук Лілія. Роль камерно-інструментальної творчості В. Барвінського в процесі становлення та розвитку української камералістики ХХ ст. *Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені Миколи Лисенка*. Львів, 2015. Вип. 34. С. 428–436.
8. Німилович Олександра. Северин Сапрун-молодший – піаніст-віртуоз. *Галицька зоря*. Дрогобич, 1996. Ч. 124.
9. Павлишин Стефанія. Василь Барвінський (1888–1963). *Вісник НТШ*. 2010 (весна-літо). № 43. С. 28–30.
10. Павлишин Стефанія. *Василь Барвінський*. Київ, 1990. 88 с.
11. Радієві авдиції. *Діло*. Львів, 1938. Ч. 78. С. 11.
12. Сапрун Северин (мол.). *Сім пісень* / редактор Роберт Кольбен. Львів, 2000. 32 с.
13. Сапрун Северин, Сапрун Северин (молодший). *Крихти* / редактор-упорядник Ірина Довгалюк. Львів: ТеРус, 1999. 68 с.
14. Федорків Оксана. Діяльність Василя Барвінського в контексті професіоналізації музичної освіти першої половини ХХ ст. в Галичині. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка*. Тернопіль, 2012. С. 9–27. (Серія Мистецтвознавство ; № 3).
15. Шнерх Сергій. *Незмовкна пісня*. Львів, 2001. 216 с.
16. Шнерх Сергій, Довгалюк Ірина. Гортаючи сторінки життя і творчості о. Северина Сапруна. *Дрогобиччина – земля Івана Франка*. Дрогобич, 1997. Том 4. С. 565–575.
17. Яцків Орест. Круті дороги трьох мистців-дрогобичан. *Дрогобиччина – земля Івана Франка*. Дрогобич, 1997. Т. 4. С. 578–593.
18. Яцків Орест. Северин Сапрун-молодший – славний дрогобичанин, піаніст-віртуоз // *Бойки*. Дрогобич, 1995. Ч. 1–3. С. 42–44.

